

V Štrasburgu 11. 3. 2014
COM(2014) 154 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Otvorená a bezpečná Európa: premeniť víziu na skutočnosť

{SWD(2014) 63 final}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Otvorená a bezpečná Európa: premeniť víziu na skutočnosť

Úvod

V posledných piatich rokoch sa vyvinuli politiky na podporu otvorenejšej a bezpečnejšej Európy. V júni 2014 Európska rada stanoví strategické usmernenia pre ďalší vývoj priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Uznávajúc potrebu spoločných európskych odpovedí na spoločné výzvy bude Rada môcť stavať na významnom pokroku, ktorý sa podarilo dosiahnuť odvtedy, čo sa v roku 2009 v Štokholmskom programe stanovili ambiciózne ciele. Odvtedy sa konečne podarilo dosiahnuť dohodu na spoločnom európskom azylovom systéme, ktorým sa zlepšili štandardy pre ľudí, ktorí potrebujú ochranu. Posilnil sa schengenský priestor – jeden z najpopulárnejších úspechov európskeho projektu. Posilnili sa kanály legálnej migrácie, v súčasnosti už platia jasnejšie podmienky na vstup a pobyt a existuje spoločný súbor práv migrantov. Spoločná vízová politika bola podrobená významným úpravám, ktorými sa zjednodušil vstup legitímnych cestujúcich do Európskej únie, čo prispelo k jej hospodárskemu rastu. V prípade viacerých krajín bola zrušená vízová povinnosť.

V priestore bezpečnosti v súčasnosti právne predpisy a praktické formy spolupráce poskytujú spoločné nástroje, ktoré pomáhajú pri ochrane európskych spoločností a hospodárstiev pred závažnou a organizovanou trestnou činnosťou. Ukázalo sa, že zvýšená spolupráca pri presadzovaní práva je podstatná pre reakciu na spoločné hrozby, ako sú nezákonné obchodovanie s ľuďmi, terorizmus, počítačová kriminalita a korupcia.

Zaviedol sa aj rámec pre vonkajšiu migračnú a azylovú politiku EÚ, ktorý Európskej únii umožňuje komplexným spôsobom spolupracovať s krajinami vo svojom susedstve aj mimo neho a prispievať k prebiehajúcim iniciatívam OSN a jednotlivých štátov v oblasti migrácie a rozvoja.

Hoci sú výsledky dosiahnuté od prijatia Štokholmského programu značné, práca sa ešte ani zďaleka neskončila. Naďalej zostáva veľa vykonať pre zabezpečenie úplnej implementácie a presadzovania existujúcich nástrojov. Právne predpisy v oblasti azylu sa musia transponovať jednotným spôsobom. Treba ešte dokončiť právny rámec pre spoločnú migračnú politiku a potrebné je ďalšie úsilie v oblasti integrácie. Je potrebné riešiť obavy súvisiace s bezpečnosťou a jednoznačne treba posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi a agentúrami EÚ v oblasti presadzovania práva. Monitorovanie a hodnotenie účinnosti právnych predpisov a politik sa musí stať neoddeliteľnou súčasťou politického cyklu.

Európsku úniu a jej členské štáty zároveň čakajú nové výzvy. Európa je súčasťou globalizovaného a vzájomne prepojeného sveta, v ktorom sa očakáva rast medzinárodnej mobility. Do Európy bude chcieť pricestovať čoraz viac ľudí – niektorí dočasne, napríklad turisti, študenti a poskytovatelia služieb, iní trvalejšie, s cieľom nájsť si prácu alebo vyhľadať ochranu. Európska únia bude čeliť demografickým zmenám, urbanizácii, čoraz rozdielnejším spoločnostiam a nedostatkom na trhu práce. Rozhodujúce bude maximalizovať výhody, ktoré môžu politiky v oblasti vnútorných záležitostí poskytnúť pre posilnenie hospodárskeho rastu a prilákanie ľudí s vhodnými zručnosťami, ale aj legitímnych cestujúcich, do Európy.

Európa bude takisto čeliť následkom nestability v mnohých častiach sveta, a najmä vo svojom najbližšom susedstve. Udalosti, ako Arabská jar a súčasná kríza v Sýrii, si vyžadujú vhodné a

koordinované odpovede na prílevy zmiešanej migrácie a bude potrebné vynaložiť dodatočné úsilie o to, aby sa predišlo opakovaniu ďalších tragédií v Stredozemnom mori.

Technológie sa rýchlo rozvíjajú a poskytujú nové príležitosti pre hospodársky rast, pričom zásadne menia spôsob komunikácie a vytvárania vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. S týmito zmenami prichádzajú aj nové bezpečnostné výzvy. Počítačová kriminalita vyvoláva stále väčšie obavy, obchodovanie s ľuďmi je čoraz prepracovanejšie, cezhraničná organizovaná trestná činnosť sa objavuje v nových formách a terorizmus stále zostáva veľkou hrozbou pre bezpečnosť. Musíme využívať technologické inovácie a vedu, pretože môžu prispieť k riešeniu týchto rizík. Európska únia bude musieť pokračovať v mobilizácii nástrojov potrebných pre pripravenosť v oblasti bezpečnosti a odolnosti, predovšetkým využívaním svojho programu pre výskum a vývoj Horizont 2020.

V čoraz previazanejšom svete sa problémy v oblasti vnútorných záležitostí musia začleniť do celkovej vonkajšej politiky EÚ, čím sa umožní posilnený dialóg a spolupráca s tretími krajinami. Konzistentnosť a súlad s vonkajšou politikou pomôže predvídať problémy, lepšie dosahovať ciele EÚ, propagovať jej hodnoty a dodržiavať jej medzinárodné záväzky v oblasti ľudských práv.

Táto strategická úvaha sa odohráva v čase, keď sa Európa postupne dostáva z hospodárskej a sociálnej krízy, ktorá zanechala stopy v podobe stále vysokej nezamestnanosti, väčšej zraniteľnosti našich spoločností a ich vyššej náchylnosti ku xenofóbii. Práve za takýchto okolností musia politickí lídri prijať rozhodné kroky, ktorými zabezpečia otvorenú a bezpečnú Európu, v ktorej budú zaručené základné práva na základe Charty základných práv EÚ, ktorú musia pri prijímaní a vykonávaní právnych predpisov dodržiavať inštitúcie Európskej únie, ako aj členské štáty, keď konajú v rozsahu práva EÚ. Politiky v oblasti vnútorných záležitostí podporujú a chránia európske hodnoty, a tak umožňujú občanom žiť si svoj život v bezpečí a pod ochranou, aby sa mohli tešiť z bohatstva rozmanitosti, ktorú nám naše spoločnosti poskytujú.

Pri príprave tohto oznámenia Komisia konzultovala so širokým spektrom zúčastnených a zainteresovaných strán, najmä prostredníctvom konferencie zainteresovaných strán s názvom „Otvorená a bezpečná Európa: Čo bude ďalej?“, ktorá sa konala v dňoch 29. a 30. januára 2014. a prostredníctvom verejnej konzultácie, ktorá prilákala mnoho príspevkov. Diskusie o našich budúcich politikách sa konali aj v Európskom parlamente, Rade, vo Výbore regiónov a v správnych radách agentúr EÚ.

Debata o politikách v oblasti vnútorných záležitostí musí vychádzať z dôkazov. Na tento účel sa v pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tomuto oznámeniu uvádza výber štatistických údajov relevantných pre túto úvahu.

POLITICKÉ PRIORITY

1. ÚČINNÁ POLITIKA V OBLASTI MIGRÁCIE A MOBILITY

Demografické zmeny, najmä znižovanie pracujúcej populácie v Európe spolu s významným nedostatkom zručností v určitých odvetviach (najmä v technických odboroch, IT a zdravotníctve) brzdia produktivitu EÚ, a tým aj oživenie jej hospodárstva. Zvyšovanie globálnej súťaže o zručnosti a talenty ovplyvňuje trhy práce v mnohých členských štátoch a bude rozhodujúcim faktorom pre hospodársku prosperitu Európy v budúcom desaťročí.

Počas posledných 15 rokov Európska únia k legálnej migrácii pristupovala podľa odvetví. Tento prístup viedol k spoločnému právnemu rámcu, ktorým sa upravuje prijímanie niektorých kategórií osôb, uznávanie práv a trestanie porušení predpisov. Zároveň podporil spoločný záväzok členských štátov v oblasti integrácie a návratu. Teraz nadišiel čas

skonsolidovať toto všetko v rámci súdržnejšej spoločnej politiky EÚ v oblasti migrácie, v ktorej sa zohľadnia aj krátkodobé a dlhodobé ekonomické potreby.

1.1. Maximalizácia výhod migrácie a integrácie

Európa potrebuje dobre riadenú migračnú politiku, ktorá účinne prispieva k stratégii Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Európa musí prilákať nové talenty a súťažiť na globálnej scéne. Dôležité sú synergie s ďalšími oblasťami politiky. EÚ by mala zabezpečiť konzistentnosť, napríklad medzi politikami v oblasti migrácie a zamestnanosti, vzdelávania, rozvoja a obchodu, a mala by zabezpečiť krátkodobý pohyb vysokokvalifikovaných odborníkov poskytujúcich služby. Prilákanie a udržanie medzinárodných študentov, ako aj podpora vzdelávania medzi migrantmi s legálnym pobytom pomôžu do budúcnosti zabezpečiť dodávky zručností potrebných na trhu práce v EÚ.

Na účely lepšej identifikácie hospodárskych odvetví a povolání, ktoré majú ťažkosti s náborom alebo trpia nedostatkom kvalifikovaných pracovníkov, by sa malo zaviesť spoločné posudzovanie potrieb prostredníctvom štrukturálnych dialógov s členskými štátmi, podnikmi a odborovými organizáciami o dopyte po pracovnej migrácii a mobilité súvisiacej s obchodom. Vzhľadom na to, že v členských štátoch môžu existovať odlišné potreby, by na zaručenie pozitívneho vplyvu migrácie a mobility na hospodárstvo EÚ bola vhodným nástrojom platforma pre koordináciu na úrovni EÚ.

Súbežne by sa mali posilniť opatrenia na maximalizáciu potenciálu migrantov, ktorí sa už legálne zdržiavajú v členských štátoch, keďže miera ich zamestnanosti je v súčasnosti hlboko pod priemerom a mnohí z nich zažívajú značné sociálne vylúčenie. Existujúce mechanizmy sprostredkovania zamestnania ako EURES a Panoráma zručností EÚ by sa mali ďalej zlepšiť a rozšíriť aj na štátnych príslušníkov tretích krajín. Opatrenia, ktoré by pred odchodom pomohli migrantom s informáciami, odbornou prípravou či uznávaním kvalifikácií, by mohli byť užitočné, nemali by sa však vnímať ako podmienka vstupu do EÚ. Podnikanie migrantov by sa malo uľahčiť tým, že sa zaistí stabilita povolení a umožní sa ľahký prístup k informáciám a príležitostiam na tvorbu sietí.

Bude potrebná ďalšia práca v oblasti prenosnosti dôchodkových práv a nárokov na sociálne dávky, napríklad aby migrujúci pracovníci mali možnosť preniesť si svoje zamestnanecké dôchodkové práva z jedného odvetvia do druhého a z jednej krajiny do druhej, vrátane tretích krajín, a to v rovnakom rozsahu ako občania EÚ.

Ak chce Európska únia prilákať talenty, mala by ďalej podporovať a posilňovať uznávanie zahraničných kvalifikácií a odborných zručností, čo zároveň prispeje k lepšiemu využitiu zručností a kvalifikácií migrantov s legálnym pobytom. Na tento účel by Európska únia mohla začať diskutovať so svojimi medzinárodnými partnermi. V rámci zatriaktívnenia EÚ by sa pre študentov a výskumníkov mohli zjednodušiť a zrýchliť konania o udelení víza.

Existujúce pravidlá EÚ týkajúce sa prijímania migrantov a ich práv musia všetky členské štáty implementovať efektívne a koherentne. Hodnotenie súčasných právnych predpisov v oblasti legálnej migrácie by pomohlo identifikovať medzery, zlepšiť konzistentnosť a posúdiť vplyv existujúceho rámca. Mohli by sa podniknúť ďalšie kroky s cieľom kodifikovať a zjednodušiť vecné podmienky na prijatie, ako aj práva štátnych príslušníkov tretích krajín. Bol by to krok smerom k „jednotnému priestoru migrácie“ s cieľom uľahčiť mobilitu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci EÚ, a to aj prostredníctvom vzájomného uznávania vnútroštátnych povolení.

Európa je rôznorodá spoločnosť, v ktorej je integrácia stále výzvou. Aby bolo možné zvýšiť sociálnu súdržnosť a plne využiť výhody migrácie, mal by sa posilniť záväzok účinnej integrácie migrantov na trhu práce a v prijímajúcich spoločnostiach. V rámci tohto úsilia by sa malo venovať viac pozornosti rodovej rovnováhe a riešeniu významnej medzery v

zamestnanosti migrujúcich žien. Malo by sa zaručiť spravodlivé zaobchádzanie a nediskriminačný prístup na trh práce. Zraniteľným migrantom, najmä ženám, mladým migrantom a maloletým osobám bez sprievodu by sa mala poskytovať cieľená podpora a v praxi by sa mal uplatňovať prístup zohľadňujúci „najlepší záujem dieťaťa“, v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa. Na základe doterajšej práce v oblasti integrácie by sa mohli identifikovať úspešné politiky a šíriť najlepšie postupy. Potrebná bude ďalšia práca v oblasti budovania kapacít a zapájania miestnych a regionálnych orgánov, ktoré sú v popredí integračných politík.

1.2. Dôveryhodný prístup k nelegálnej migrácii a k návratu

Prevenencia a kontrola nelegálnej migrácie tvorí podstatnú súčasť každého dobre riadeného systému migrácie. Zníženie nelegálnej migrácie si vyžaduje kombináciu opatrení. Nelegálna migrácia je často spojená s pašovaním ľudí a obchodovaním s ľuďmi a nezriedka ju podnecuje dopyt zamestnávateľov ponúkajúcich nelegálne pracovné príležitosti. Spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu má zásadný význam a mala by byť neoddeliteľnou súčasťou vonkajších opatrení EÚ vrátane rozvojovej spolupráce.

Mohlo by sa uskutočniť dôkladné vyhodnotenie súčasných pravidiel týkajúcich sa pašovania ľudí a nová komplexná stratégia EÚ by mohla maximálne využiť existujúce nástroje, riešiť dopyt po nelegálnej migrácii a zaoberať sa zúčastnenými zločineckými sieťami. Mali by sa vykonať ďalšie preventívne opatrenia vrátane informačných kampaní v krajinách pôvodu a tranzitu s cieľom varovať pred rizikami nelegálnej migrácie.

Úsilie v oblasti dobrovoľných návratov bude aj ďalej prioritou Únie a pozornosť by sa mala venovať opatreniam v oblasti európskeho asistovaného dobrovoľného návratu a reintegrácie, ktoré by sa mohli realizovať v úzkej spolupráci s krajinami pôvodu, medzinárodnými organizáciami a mimovládnyimi organizáciami.

Súčasne musí EÚ pokračovať v spolupráci s tretími krajinami s cieľom zabezpečiť úplné uplatňovanie existujúcich readmisných povinností v rámci medzinárodných zmlúv uzavretých s tretími krajinami, ktoré zaručujú účinný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín bez právneho nároku na pobyt v EÚ. Môže byť potrebné zvážiť nové dohody o readmisii s ďalšími dôležitými krajinami pôvodu, pri ktorých sa využijú všetky existujúce možnosti v oblasti vonkajších vzťahov EÚ. Európska únia by mala pokračovať v presadzovaní politiky návratu založenej na spoločných normách zaisťujúcich dôveryhodný a humánny návrat, dodržiavanie základných práv a rešpektovanie dôstojnosti každého jednotlivca.

2. SCHENGEN, VÍZA A VONKAJŠIE HRANICE

2.1. Schengen

Vytvorenie schengenského priestoru, ktorý umožňuje ľuďom cestovať bez toho, aby podliehali kontrolám, je kľúčovou súčasťou budovania Európy. Každý rok európski občania absolvujú bez prekážok na vnútorných hraniciach vyše 1,25 miliardy turistických či pracovných ciest alebo ciest na účely návštevy priateľov a príbuzných po celej Európe. Okrem toho, že je tento voľný pohyb obľúbený medzi občanmi, prináša tiež obrovské výhody pre európske hospodárstvo. Malo by sa dokončiť budovanie schengenského priestoru. Účinné vykonávanie nedávno dohodnutých zmien riadenia schengenského priestoru je kľúčovou prioritou. Malo by to pomôcť zvýšiť vzájomnú dôveru medzi schengenskými štátmi, predchádzať zneužívaniu a umožniť Únii riešiť situácie, keď si členský štát neplní povinnosti týkajúce sa kontroly svojho úseku vonkajších hraníc.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať hladkému fungovaniu Schengenského informačného systému (SIS II) s cieľom zaručiť bezpečnosť a voľný pohyb osôb. Táto úloha je základnou povinnosťou Agentúry EÚ pre rozsiahle informačné systémy (EU-LISA) založenej v roku

2012. Okrem zabezpečovania efektívneho fungovania súčasných aj budúcich IT systémov v oblasti vnútorných záležitostí by EU-LISA v najbližších rokoch mala hľadať synergie medzi príslušnými agentúrami EÚ, pokiaľ ide o bezpečnosť a rozvoj informačných systémov.

2.2. Posilnenie implementácie spoločnej vízovej politiky

Cieľom vízovej politiky by malo byť uľahčenie možností cestovania pre legítimných cestujúcich a zvýšenie príťažlivosti schengenského priestoru ako cestovateľského cieľa pre štátnych príslušníkov tretích krajín, a to súčasne so zachovaním vysokej úrovne bezpečnosti. Je v záujme Európskej únie, aby bola otvorená voči návštevníkom, ktorí prispievajú k hospodárskemu rastu. Nastal čas, keď treba dokončiť spoločnú vízovú politiku prostredníctvom revízie schengenského vízového kódexu s cieľom zabezpečiť väčšiu konvergenciu, pokiaľ ide o spracúvanie schengenských víz členskými štátmi, prostredníctvom dokončenia celosvetového zavedenia vízového informačného systému (VIS). Po posúdení vplyvu takejto politiky by sa mohol zvážiť prechod na systém založený skôr na posudzovaní jednotlivcov než štátnych príslušností.

S cieľom zabezpečiť harmonizovanejšie a svižnejšie vydávanie víz by sme mali naďalej podporovať miestnu konzulárnu spoluprácu a výmenu informácií. Malo by sa podporovať zriaďovanie stredísk pre schengenské víza so zámerom zvýšiť a racionalizovať zastúpenie členských štátov v tretích krajinách, pokiaľ ide o zber žiadostí o víza a rozhodovanie o nich.

Inteligentná vízová politika by mala zároveň zahŕňať pravidelné revízie zoznamu krajín, ktorých občania potrebujú víza. Pokiaľ sa liberalizácia víz ešte nepovažuje za reálnu možnosť, na uľahčenie užšej spolupráce medzi EÚ a partnerskými krajinami a posilnenie medziludských kontaktov by sa mohli zvážiť dohody o zjednodušení vízového režimu. Súčasná prax uzatvárania dohôd o readmisii súčasne s každou dohodou o zjednodušení vízového režimu sa osvedčila a malo by sa v nej pokračovať aj v budúcnosti.

2.3. Integrované riadenie vonkajších hraníc

V priebehu rokov sa podarilo dosiahnuť významný pokrok smerom k integrovanému riadeniu vonkajších hraníc EÚ. Vďaka revidovanému mandátu sa posilnila úloha agentúry FRONTEX, čo umožnilo lepšiu podporu pre členské štáty zapojené do spoločných operácií a väčšiu spoluprácu s tretími krajinami. Systém EUROSUR posilní spoluprácu medzi členskými štátmi a agentúrou FRONTEX, čo prispeje k riadeniu vonkajších hraníc a pomôže zachraňovať ľudské životy, a to najmä v Stredozemnom mori. V súlade so stratégiou EÚ v oblasti námornej bezpečnosti by sa takisto malo pokračovať v spolupráci medzi námornými aktérmi.

Pri rastúcom počte ľudí prichádzajúcich do EÚ a ďalšom očakávanom raste, najmä pokiaľ ide o počet ľudí využívajúcich leteckú dopravu sa však Európska únia potrebuje preorientovať na moderné a efektívnejšie riadenie hraníc, využívajúce najmodernejšie technológie. Prístup do Európy by sa mal pre legítimných cestujúcich uľahčiť a zároveň by sa mala posilniť bezpečnosť hraníc. Z tohto dôvodu by mala byť prioritou realizácia „balíka opatrení pre inteligentné hranice“, ktorý pozostáva z európskeho systému vstupu/výstupu a programu registrovaných cestujúcich. Mohli by sa zvážiť nové prístupy k účinnému riadeniu hraníc, pri ktorých sa zohľadní posúdenie uskutočniteľnosti vytvorenia európskeho systému pohraničnej stráže.

3. SPOLOČNÝ EURÓPSKY AZYLOVÝ SYSTÉM V PRAXI

V nasledujúcich rokoch a v súvislosti s možným nárastom počtu žiadateľov o azyl môže Európska únia čeliť veľkým výzvam, ktoré sa budú týkať medzinárodnej ochrany. Komplexné a zmiešané migračné toky vytvárajú tlak na kapacity reakcie členských štátov, pokiaľ ide o spracovanie žiadostí o azyl, prijímanie a reagovanie na potreby zraniteľných skupín, ale aj integráciu ľudí, ktorým bola priznaná potreba medzinárodnej ochrany.

3.1. Konsolidácia spoločného európskeho azylového systému (CEAS)

Právne predpisy týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému (CEAS) sú už odsúhlasené a poskytujú lepší prístup k azylu tým, ktorí potrebujú ochranu, vyššiu kvalitu podmienok pre prijímanie a rýchlejšie, spoľahlivejšie rozhodnutia o udelení azylu. Teraz sa musí vykonať účinná transpozícia a koherentná implementácia, čo umožní členským štátom reagovať na výzvy v oblasti medzinárodnej ochrany.

Európsky podporný úrad pre azyl (EASO) bude hrať dôležitú úlohu v tomto úsilí, bude pomáhať zlepšovať kvalitu hodnotenia žiadateľov a harmonizácie postupov v celej EÚ, aj sledovaním kvality rozhodnutí o azyloch a združovaním informácií členských štátov o krajine pôvodu.

V súlade s cieľom Zmluvy, ktorý sa týka vytvorenia jednotného statusu platného v celej Európskej únii, by sa mali vypracovať nové pravidlá pre vzájomné uznávanie rozhodnutí o udelení azylu medzi členskými štátmi, ako aj rámec pre prevod ochrany osôb. Znížili by sa tým prekážky pohybu v rámci EÚ a uľahčil by sa prenos výhod súvisiacich s ochranou cez vnútorné hranice.

3.2. Zodpovednosť a solidarita

Zodpovednosť musí ísť ruka v ruke so solidaritou. To znamená, že na jednej strane musia členské štáty v plnom rozsahu dodržiavať pravidlá *acquis* Únie a na druhej strane by členské štáty mali podporovať ostatné členské štáty, ktoré sú dočasne vystavené vysokému tlaku na ich azylové systémy.

Premiestňovanie osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu, ktorého pilotný projekt sa v posledných rokoch realizoval na Malte, je jednou z foriem solidarity, ktorá by sa mala podporovať. Novou formou, ktorá by sa mohla rozvinúť v najbližších rokoch, je spoločné spracovávanie žiadostí o azyl. Mohlo by sa preskúmať aj združovanie prijímacích miest v časoch núdze, aby sa zabezpečilo, že žiadna krajina nebude musieť riešiť preplnené kapacity zariadení, kým iné krajiny budú disponovať voľnými kapacitami. Súčasťou budúcich úvah by mali byť ďalšie spôsoby dosiahnutia rovnomernejšieho rozdelenia zodpovednosti medzi členskými štátmi.

3.3. Prevencia a riešenie kríz

V dublinskom nariadení je už zakotvený mechanizmus včasného varovania, pripravenosti a krízového riadenia. Riadne uplatňovanie každej z týchto fáz si bude vyžadovať, aby z členských štátov do Komisie a úradu EASO prúdil väčší tok informácií, najmä informácií týkajúcich sa aktuálnej situácie a o prípadných nedostatkoch, ktoré by mohli viesť ku kríze. Znamená to intenzívnejší zber údajov a analýzu rizík na základe informácií poskytnutých členskými štátmi, delegáciami EÚ, agentúrami EÚ, medzinárodnými organizáciami a inými zdrojmi. Nedostatkom v azylových systémoch členských štátov by sa malo predchádzať prostredníctvom preventívnych opatrení a plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí.

S cieľom zvýšiť pripravenosť Únie na zvládnutie hromadných prílevov by sa existujúci rámec pre dočasnú ochranu mal prehodnotiť a podľa potreby zmeniť, aby sa stal praktickejšim a flexibilnejším nástrojom.

3.4. Riešenie vonkajších výziev a legálne cesty prístupu k azylu v EÚ

Ako neoddeliteľná súčasť vonkajších politík EÚ by sa mala zintenzívniť podpora vysokých štandardov ochrany v krajinách tranzitu a pôvodu a zníženie počtu ľudí, ktorí podnikajú riskantné cesty cez Saharu, Stredomorie a ďalšími trasami v nádeji, že sa dostanú do Európy.

Je potrebné rozšíriť rozsah existujúcich regionálnych programov ochrany, ako sú programy v Severnej Afrike a Africkom rohu, a posúdiť potrebu vytvorenia nových programov. Regionálne programy ochrany by mali klást' väčší dôraz na posilnenie kapacít vnútroštátnych

orgánov, pokiaľ ide o riešenie vysídľovania ľudí, vrátane schopnosti prijímať medzinárodnú pomoc a podpory pozitívnych vplyvov utečencov na miestne spoločenstvá.

EÚ by sa mala usilovať zabezpečiť organizovanejší príchod osôb s dobre odôvodnenými potrebami ochrany, a tým znížiť priestor pre pašovanie ľudí a vznik ľudských tragédií.

Pomocou nových dostupných finančných prostriedkov a v úzkej spolupráci s rozvojovou politikou EÚ by Európska únia mala zvýšiť svoj záväzok v oblasti presídlenia, ktorý môže ponúknuť dlhodobé riešenia pre ľudí, ktorých Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR) identifikoval ako ľudí, ktorí potrebujú ochranu. Záznamy EÚ o presídlení sú zatiaľ pomerne skromné. Najvyšší počet svetových utečencov naďalej prijímajú rozvojové krajiny. Všetkých 28 členských štátov by malo prejsť viac solidarity voči hostiteľským krajinám v rozvojovom svete účasťou na činnostiach v oblasti presídľovania a tým, že na seba prevezmú väčší podiel zodpovednosti.

Presídľovanie by mohli doplniť postupy chráneného vstupu – umožňujúce ľuďom požiadať o ochranu bez toho, aby museli podniknúť potenciálne smrteľne nebezpečné cesty na hranicu EÚ, a to počnúc koordinovaným prístupom k humanitárnym vízam a spoločnými usmerneniami. Mohla by sa začať realizácia štúdie uskutočniteľnosti možného spoločného spracovávania žiadostí o ochranu mimo EÚ – bez toho, aby bolo dotknuté existujúce právo na prístup ku konaniam o azyle v EÚ.

4. ĎALŠIE POSILNENIE GLOBÁLNEHO PRÍSTUPU K MIGRÁCII A MOBILITE (GPMM)

Opatrenia prijaté na zabezpečenie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v Európe sú ovplyvnené aj udalosťami a vývojom mimo EÚ. Politické zmeny a nestabilita, prehlbovanie rozdielov v prosperite a zmena klímy sú hnacími silami dobrovoľnej mobility vo väčšom meradle aj núteného vysídlenia, čím vzniká tlak na vonkajších hraniciach EÚ. Európska únia musí účinnejšie spolupracovať so susednými krajinami tak na východe, ako aj na juhu a takisto so vzdialenejšími krajinami, aby sa vyriešili základné príčiny nelegálnej a nútenej migrácie. Na tento účel by EÚ mala ďalej pomáhať krajinám pôvodu a tranzitu posilňovať ich kapacitu predchádzať nelegálnej migrácii a bojovať proti pašovaniu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi, zlepšiť riadenie hraníc, ako aj kapacity v oblasti azylu a prijímania.

EÚ musí posilniť partnerstvá s tretími krajinami v oblasti migrácie a mobility, aby bolo možné plne využiť úlohu rámca a nástrojov GPMM. Najmä partnerstvá v oblasti mobility môžu zohrávať významnú úlohu pri riešení nedostatku pracovných síl a kvalifikovaných pracovníkov v Európe a uľahčiť mobilitu súvisiacu s obchodom. Aj rozhovory o liberalizácii vízového režimu a zjednodušení vydávania krátkodobých víz môžu prispieť k stimulovaniu hospodárskeho rastu v EÚ a podpore rozvoja v tretích krajinách.

Posilnenie vplyvu GPMM v tretích krajinách musí byť preto prioritou. Záujmy a priority v oblasti vonkajších vzťahov by sa mali zodpovedajúcim spôsobom zohľadniť pri stanovovaní cieľov a opatrení. Spolupráca medzi rôznymi zainteresovanými stranami má zásadný význam. Kapacity ESVČ vrátane delegácií EÚ by sa mali využiť v celom rozsahu, aby sa zabezpečila účinnosť a súdržnosť opatrení EÚ.

V rámci programu EÚ v oblasti migrácie a rozvoja by sa pozornosť mala venovať maximalizácii vplyvov tzv. migrácie juh – juh na rozvoj, začleňovaní migračnej politiky do národných plánov rozvoja a znižovania chudoby, posilneniu súdržnosti politík v záujme rozvoja, ako aj podpore reintegračných opatrení pre vracajúcich sa migrantov. Takáto spolupráca zameraná na zaistenie dobre riadenej migrácie môže mať významný prínos pre rozvoj v krajinách pôvodu.

EÚ by mala zintenzívniť svoje vzťahy so susednými krajinami prostredníctvom dialógov o migrácii, mobilite a bezpečnosti a zavedením a realizáciou partnerstiev v oblasti mobility. Je

potrebné zaručiť úplnú implementáciu takýchto partnerstiev s Marokom (podpísaného v roku 2013) a Tuniskom (podpísaného v roku 2014). EÚ by mala aj naďalej investovať do procesov regionálneho dialógu o migrácii a bilaterálnych vzťahov s prioritnými krajinami za hranicami susedstva a takisto by mala pokračovať vo svojej podpore ľudských práv, demokracie, základných hodnôt a dobrej správy vecí verejných.

5. EURÓPA, KTORÁ CHRÁNI

V roku 2010 prijala Európska únia svoju prvú stratégiu vnútornej bezpečnosti (ISS) a sprievodný akčný plán. Táto stratégia sa zameriava na prioritné oblasti, v ktorých by jednotná akcia na úrovni EÚ reagovala hlavné bezpečnostné hrozby, a prináša pridanú hodnotu k úsiliu členských štátov. Uznáva potrebu posilniť bezpečnosť pri plnom rešpektovaní základných práv vrátane práva na súkromie a ochranu osobných údajov. Vybralo sa týchto päť strategických cieľov: 1) rozloženie medzinárodných zločineckých sietí, 2) zabránenie terorizmu a riešenie radikalizácie a náboru nových členov, 3) zvýšenie úrovne bezpečnosti občanov a podnikov v kybernetickom priestore, 4) zvýšenie bezpečnosti prostredníctvom riadenia hraníc a 5) zvýšenie odolnosti Európy voči krízam a katastrofám. Tieto ciele zostávajú v platnosti. Avšak vzhľadom na to, že výzvy sa neustále vyvíjajú, Komisia, členské štáty a Európsky parlament by mali spolupracovať na vývoji aktualizovanej verzie ISS a uskutočniť revíziu opatrení v rámci každého cieľa na obdobie rokov 2015 – 2020. V rámci podpory prístupu založeného na prevencii a presadzovaní práva by obnovená stratégia vnútornej bezpečnosti mala podporovať väčšie synergie medzi oblasťou vnútorných záležitostí a inými politickými oblasťami súvisiacimi s vnútornou bezpečnosťou, ako sú oblasť dopravy, vnútorného trhu, colnej únie, výskumu a vývoja, digitálneho trhu, civilnej ochrany a vonkajších vzťahov. Výskum v oblasti bezpečnosti sa financuje zo 7. rámcového programu pre výskum a vývoj. V budúcom programe Horizont 2020 sa plánuje zvýšené úsilie v tomto smere. Európska únia bude naďalej podporovať sektor európskej bezpečnosti s úmyslom splniť strategické bezpečnostné priority.

5.1. Rozloženie medzinárodných zločineckých sietí

Prenikanie organizovaných zločineckých skupín do hospodárstva EÚ predstavuje bezpečnostné riziko. Závažné trestné činy s cezhraničným rozmerom, ako sú korupcia, obchodovanie s ľuďmi, drogami, strelnými zbraňami a iným nezákonným tovarom a sexuálne vykorisťovanie detí, spôsobujú vážne ujmy obetiam a spoločnosti ako celku. Počet týchto hrozieb neustále narastá. Organizovaná trestná činnosť je čoraz pružnejšia a rozvíja svoje aktivity v rámci Európy aj za jej hranicami. Naďalej predstavuje vážnu hrozbu pre vnútornú bezpečnosť EÚ a môže mať destabilizujúci vplyv na tretie krajiny.

Európska únia sa musí stále prispôsobovať a posilňovať svoju schopnosť reagovať na tieto hrozby a koordinovať svoju činnosť v rámci EÚ aj mimo nej. Operačná spolupráca medzi orgánmi členských štátov, zameraná na priority dohodnuté na úrovni EÚ v rámci politického cyklu pre závažnú a organizovanú trestnú činnosť, je v tomto úsilí nevyhnutná. Mala by sa posilniť vzájomná dôvera a zvýšiť by sa malo aj využívanie spoločných vyšetrovacích tímov (JIT) a iných spoločných operácií s podporou z fondov a od agentúr EÚ. Mala by sa preskúmať potreba opatrení na úrovni EÚ s cieľom zabezpečiť, aby praktickú spoluprácu spoločných vyšetrovacích tímov neobmedzovali rozdielne vnútroštátne predpisy týkajúce sa vyšetrovacích postupov.

Výmena informácií medzi orgánmi presadzovania práva členských štátov a príslušnými agentúrami EÚ aj medzi jednotlivými agentúrami EÚ by sa mala posilniť tak, aby sa v plnom rozsahu využili existujúce nástroje EÚ. Úloha Europolu ako ústredia výmeny informácií v celej EÚ by sa mala posilniť v úzkej spolupráci s členskými štátmi, úradom OLAF a agentúrou FRONTEX. Všetky členské štáty by mali vytvoriť jednotné kontaktné miesta a zohľadniť pritom príslušný rámec colnej spolupráce. Mohla by sa zabezpečiť lepšia

interoperabilita systémov výmeny informácií tak, aby sa zohľadnil vývoj v širšom rámci riešení interoperability pre európsku verejnú správu.

Na účely podpory praktickej spolupráce by sa malo pracovať na ďalšom rozvíjaní odbornej prípravy pre pracovníkov orgánov presadzovania práva na úrovni EÚ. Európsky program odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva by sa mal v najbližších rokoch realizovať v plnom rozsahu, aby ho mohol využívať vysoký počet pracovníkov z radov všetkých príslušníkov orgánov presadzovania práva, pohraničnej stráže a colných orgánov.

Európska únia musí súčasne zintenzívniť úsilie špecificky zamerané na trestné činy, ktoré obetiam a spoločnosti spôsobujú najväčšiu ujmu. Korupcia podkopáva dôveru v demokraciu, poškodzuje vnútorný trh, odrádza od zahraničných investícií, pripravuje orgány verejnej správy o daňové príjmy a organizovaným zločineckým skupinám uľahčuje činnosť. Pre účinnejší boj proti korupcii by členské štáty mali dodržiavať odporúčania uvedené v protikorupčnej správe EÚ, ktorá by sa mala uverejňovať aj v nadchádzajúcich rokoch. Protikorupčné opatrenia by mali byť lepšie spojené s politickými oblasťami EÚ a financovaním EÚ by sa malo podporovať budovanie inštitucionálnych a administratívnych kapacít. Mala by sa ďalej rozvíjať spolupráca medzi inštitúciami EÚ, členskými štátmi a medzinárodnými organizáciami.

Organizované zločinecké skupiny sú motivované obrovskými ziskami z nezákonného obchodovania s ľuďmi, korupcie, finančnej a inej trestnej činnosti. Potrebné je vynaložiť viac úsilia v boji proti tejto motivácii a na prevenciu infiltrácie legálnej ekonomiky ziskami pochádzajúcimi z trestnej činnosti. Je potrebné, aby všetky členské štáty bezodkladne transponovali a implementovali smernicu o zmrazovaní a konfiškácii príjmov z trestnej činnosti v EÚ. Úrady pre vyhľadávanie majetku, orgány presadzovania práva, súdne a správne orgány, ako sú daňové a licenčné orgány, by mali zintenzívniť spoluprácu s cieľom zlepšiť vysledovanie majetku. Pranie špinavých peňazí pomáha zločineckým skupinám schovávať výnosy z ich trestnej činnosti. Aby sa zabránilo zneužívaniu finančného systému, je potrebné čoskoro prijať, transponovať a implementovať návrh štvrtej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a zároveň treba preskúmať potrebu právnych predpisov na úrovni EÚ v oblasti boja proti legalizácii príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti.

Obchodovanie s ľuďmi je rastúca hrozba. Európska únia prijala stratégiu EÚ na obdobie rokov 2012 – 2016, ktorej cieľom je odstrániť túto trestnú činnosť, a smernicu, ktorá sa teraz musí bezodkladne v celom rozsahu transponovať a implementovať. Musí sa dokončiť implementácia smernice, vrátane aspektov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi v tretích krajinách. Mala by sa vytvoriť stratégia po roku 2016, ktorá okrem iného zahŕňa prevenciu, pomoc obetiam, bezpečný návrat a opätovné začlenenie, ako aj úlohu internetu. Mala by sa preskúmať potreba kriminalizovať úmyselné využívanie služieb obetí obchodovania s ľuďmi. Na dosiahnutie týchto cieľov by sa mala predĺžiť funkcia koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

Nedovolené obchodovanie s drogami je pre organizované zločinecké skupiny stále mimoriadne výnosné. V roku 2013 Europol a agentúra EÚ pre drogy (EMCDDA) spoločne vypracovali vôbec prvú „správu o drogových trhoch v EÚ“, ktorá poukázala na nárast počtu nových psychoaktívnych látok. Komisia navrhla právne predpisy na rýchle stiahnutie týchto látok z trhu, ak sú zdraviu škodlivé, pričom sa rešpektuje ich legitímne priemyselné a komerčné využitie. Aj tieto právne predpisy by sa mali prijať a implementovať ako súčasť vyváženého prístupu zakotveného v protidrogovej stratégii EÚ.

Sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie detí spôsobuje obetiam celoživotnú ujmu. Smernica EÚ zameraná na vykorisťovanie prostredníctvom internetu sa musí prioritne transponovať a implementovať. Význam ochrany detí pred sexuálnymi zločinmi by sa mal väčšmi začleniť

do ostatných politických oblastí EÚ a mala by sa preskúmať potreba komplexnej stratégie EÚ.

Násilie súvisiace so strelnými zbraňami naďalej spôsobuje vážne zranenia a straty na ľudských životoch v celej EÚ, preto je potrebné urobiť viac pre riešenie nezákonného obchodovania so strelnými zbraňami. Preskúmanie existujúcich právnych predpisov EÚ o predaji a prevode strelných zbraní v rámci EÚ by v kombinácii so silnejším úsilím o presadzovanie práva v praxi prispelo k zníženiu rizika nezákonného používania a obchodovania so strelnými zbraňami.

Napokon by sa mala neustále skúmať a v prípade potreby ďalej rozvíjať účinnosť existujúcich dohôd a podmienok výmeny informácií v oblasti presadzovania práva s tretími krajinami. V kontexte nového regulačného rámca na úrovni EÚ by sa malo riešiť čoraz intenzívnejšie využívanie údajov osobných záznamov o cestujúcich (PNR) tak v tretích krajinách, ako aj medzi členskými štátmi, čím sa zaručí vysoká úroveň ochrany údajov pri spracovaní údajov PNR v rámci EÚ aj pri prenose údajov PNR z EÚ do tretích krajín. Mal by sa konečne prijať a implementovať nástroj osobných záznamov o cestujúcich (PNR) EÚ. Mala by sa vykonať aj revízia smernice o uchovávaní údajov, a to súbežne s revíziou smernice o súkromí a elektronických komunikáciách, pri ktorých sa zohľadnia rokovania o rámci pre ochranu údajov.

5.2. Zabránenie terorizmu a riešenie radikalizácie a náboru teroristov

V posledných rokoch došlo k niekoľkým teroristickým útokom, za ktorými stáli väčšinou jednotlivci alebo menšie skupiny, avšak mnohé z nich mali vážne následky. Hrozba terorizmu a násilného extrémizmu bude v nadchádzajúcich rokoch predstavovať vážnu výzvu pre EÚ. Objavuje sa znepokojujúci trend, keď väčšinou mladí ľudia odchádzajú do iných krajín, ako je Sýria, aby sa stali zahraničnými bojovníkmi. Kým sú v týchto krajinách, niektorí z nich sa spájajú s teroristickými skupinami. Po návrate by mohli predstavovať vážnu bezpečnostnú hrozbu pre EÚ.

Našou odpoveďou musí byť prevencia terorizmu, ako je stanovené v stratégii EÚ na boj proti terorizmu, a riešenie radikalizácie vedúcej k terorizmu. Musíme komplexne posilniť našu reakciu na násilný extrémizmus a terorizmus, pričom musíme zohľadniť vnútorné aj vonkajšie rozmery. Plánovaná aktualizácia stratégie EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov bude mať zásadný vplyv na ďalšiu prácu. Ako navrhuje Komisia, treba sa zamerať na pomoc ľuďom, ktorí chcú opustiť prostredia extrémizmu, na odbornú prípravu miestnych aktérov, zapájanie miestnych spoločností, na intenzívnejšiu prácu so súkromným sektorom v boji proti radikalizácii na internete a na lepšiu integráciu vnútorných akcií s vonkajším úsilím. Boj proti násilnému extrémizmu by mal byť aj naďalej súčasťou rozvojovej a bezpečnostnej pomoci EÚ pre tretie krajiny, vrátane aspektov týkajúcich sa vzdelávania, občianskej spoločnosti, rodovej rovnosti, správy vecí verejných a médií.

Na podporu tohto úsilia by sa mala posilniť sieť na zvyšovanie povedomia o radikalizácii, ktorá by sa mala rozvinúť tak, aby slúžila ako znalostné centrum zhromažďujúce osvedčené postupy a zabezpečujúce lepšiu koordináciu práce jednotlivých aktérov.

Európska únia má dôležitú úlohu pomáhať členským štátom pri vytváraní sietí v oblasti presadzovania práva a pri zlepšovaní odbornej prípravy a cvičení orgánov presadzovania práva zodpovedných za riešenie teroristických útokov. ATLAS, sieť zásahových jednotiek EÚ pre boj proti terorizmu, uskutočnila v roku 2013 doteraz najväčšie cvičenie v EÚ. V tejto práci by sa malo pokračovať prostredníctvom ďalších akcií na operačnej, ale aj strategickej úrovni. V najbližších rokoch by malo byť cieľom zabezpečiť lepší výcvik a interoperabilitu príslušných síl.

Európska únia sa už dohodla na právnych predpisoch, ktoré sťažujú prístup k prekursorom na výrobu výbušnín. Teraz musíme zabezpečiť, aby sa implementovali účinným spôsobom. Takisto je potrebné posilniť a ďalej uprednostňovať prácu v oblasti chemických, biologických, rádiologických a jadrových materiálov a výbušnín.

Pri koordinácii boja proti terorizmu je potrebné vziať do úvahy nové inštitucionálne štruktúry zavedené Lisabonskou zmluvou, vrátane podpory práce vysokého predstaviteľa / ESVČ v oblasti vonkajších vzťahov EÚ, najmä pri presadzovaní lepšej komunikácie medzi Úniou a tretími krajinami.

5.3. Zvýšenie úrovne bezpečnosti občanov a podnikov v kybernetickom priestore

Naše spoločnosti sú čoraz viac závislé od internetu. Je potrebné budovať bezpečné a dôveryhodné systémy, aby ľudia aj podniky mohli plne využívať potenciál internetu. Zásadný význam má zaručenie bezpečnej realizácie elektronických platieb. Objavujú sa však nové výzvy, napríklad používanie digitálnej meny a online platforiem, ktoré uľahčujú mnoho foriem závažnej a organizovanej trestnej činnosti. Počet kybernetických útokov sa v najbližších rokoch pravdepodobne zvýši, a to aj napriek dôležitým opatreniam prijatým na zlepšenie schopnosti bojovať proti počítačovej kriminalite a posilnenie kybernetickej bezpečnosti.

Operačnú kapacitu boja proti počítačovej kriminalite je potrebné zvýšiť. Európska únia zriadila Európske centrum boja proti počítačovej kriminalite (EC3) v rámci Europolu. Hneď v

prvom roku existencie centrum dokázalo svoj význam tým, že podporilo členské štáty vo vyšetrovaní širokej škály trestných činov siahajúcich od podvodov až po sexuálne zneužívanie detí prostredníctvom internetu. Komisia bude naďalej podporovať rozvoj EC3 ako kontaktného miesta pre boj proti počítačovej kriminalite v Európe. Jednou z hlavných úloh Európskej únie bude poskytovanie pomoci členským štátom pri rozvoji ich schopností bojovať proti počítačovej kriminalite. V ideálnom prípade by všetky členské štáty mali mať zriadené centrum pre boj proti počítačovej kriminalite.

Na strategickej úrovni potrebuje Európska únia koordinovanejšiu reakciu. Vôbec prvá stratégia EÚ v oblasti bezpečnosti kybernetického priestoru bola prijatá s cieľom vytvoriť najbezpečnejšie online prostredie na svete. Túto víziu teraz treba pretaviť do konkrétnych krokov.

V stratégii sa tiež uznáva potreba väčšej medzinárodnej spolupráce na strategickej aj operačnej úrovni. V tomto ohľade sa ako užitočná pre dosahovanie konkrétnych výsledkov ukázala byť dohoda dosiahnutá s USA na samite v roku 2010 o zriadení pracovnej skupiny pre kybernetickú bezpečnosť a počítačovú kriminalitu, a najmä Globálna aliancia na boj proti sexuálnemu zneužívaniu online, zriadená spoločne EÚ a USA. Aliancia v súčasnosti združuje 52 krajín z celého sveta a môže slúžiť ako inšpirácia pre budúce iniciatívy. Európska únia by mala zabezpečiť, aby táto aliancia naďalej prinášala výsledky, a nabádať ďalšie krajiny na pripojenie k aliancii.

Európska únia už odsúhlasila prísnejšie právne predpisy v oblasti boja proti počítačovej kriminalite, ktoré sa musia rýchlo implementovať. Účinná akcia v tejto sfére si zároveň vyžaduje posilnenie spolupráce so súkromným sektorom. Ďalej existuje potreba objasniť jurisdikciu v kybernetickom priestore. V tejto súvislosti bude Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite z Budapešti naďalej plniť dôležitú funkciu v oblasti celosvetovej spolupráce a členské štáty, ktoré tento dohovor ešte neratifikovali, by tak mali urobiť.

5.4. Zvýšenie bezpečnosti prostredníctvom riadenia hraníc

Nevyhnutný je jednotný a vysoký štandard bezpečnosti a riadenia hraníc a plné rešpektovanie základných práv. Politiky riadenia hraníc zohrávajú významnú úlohu v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti a v zachovávaní vysokej úrovne bezpečnosti.

Stratégia integrovaného riadenia hraníc by sa mala aktualizovať na základe skúseností získaných pri realizácii existujúcich politických nástrojov. EÚ by mala uvažovať o možnostiach integrácie existujúcich systémov a platforiem a mala by sa usilovať o ďalšiu spoluprácu na vnútroštátnej úrovni medzi pohraničnou strážou a inými orgánmi pôsobiacimi na hraniciach s cieľom zvýšiť bezpečnosť.

Vo vzťahu k pohybu tovaru sa v roku 2014 v nadväznosti na oznámenie Komisie z roku 2013 v predstavi stratégia pre riadenie colných rizík a bezpečnosť dodávateľského reťazca. Táto iniciatíva umožní efektívnejšie riadenie rizík prostredníctvom zlepšenia dostupnosti a využívania údajov o dodávateľskom reťazci, ďalej prostredníctvom posilnenia spolupráce a koordinácie colných orgánov na medzinárodnej úrovni a s ďalšími orgánmi presadzovania práva a bezpečnostnými agentúrami, ako aj prostredníctvom posilnenia kapacít na úrovni členských štátov aj na úrovni EÚ pre lepšie integrovanú a konzistentnejšiu reakciu EÚ na riziká dodávateľského reťazca.

5.5. Zvýšenie odolnosti Európy voči krízam a katastrofám

EÚ výrazne posilnila svoju schopnosť predchádzať prírodným aj človekom spôsobeným katastrofám, pripraviť sa a reagovať na ne. Dôraz sa bude teraz klásť na to, aby zavedené systémy riadne fungovali. Koordinačné centrum pre reakcie na núdzové situácie prevzalo na seba úlohu poskytovateľa služieb a platformy pre koordináciu reakcie na veľké katastrofy.

Kľúčovou úlohou bude plné uplatňovanie nových právnych predpisov v oblasti civilnej ochrany, ktoré mapujú budúcu prácu v tejto oblasti na úrovni EÚ. Zostáva ešte dohodnúť spôsoby použitia doložky o solidarite, ktorá poskytuje rámec pre reakciu na mimoriadne závažné krízy. Ďalej sa bude pracovať na začleňovaní aspektov zvládania katastrof do iných politík a fondov, ako aj na posilnení prínosu vedy a inovácií pre zvládanie katastrof.

Bude potrebné riešiť operačné výzvy, ako sú interoperabilita zariadení a komunikačných systémov, a zintenzívniť prácu na odbornej príprave a cvičeniach.

5.6. Budovanie vnútornej bezpečnosti v globálnom kontexte

Európska vnútorná bezpečnosť zahŕňa aj pôsobenie za hranicami EÚ a spoluprácu s partnermi z tretích krajín. Takúto spoluprácu si vyžadujú napríklad radikalizácia, boj proti obchodovaniu s ľuďmi a boj proti obchodovaniu s drogami.

Úrovně nestability v mnohých tretích krajinách ohrozujú demokraciu, právny štát a dodržiavanie ľudských práv v týchto krajinách, ale mohli by mať vážny vplyv aj na Európsku úniu. Obavy súvisiace s vnútornou bezpečnosťou by sa mali riešiť systematickejšie ako súčasť vonkajších politík EÚ v spojení s programami pomoci a spolupráce EÚ a ďalšími politickými nástrojmi, ktoré sa používajú v rámci medzinárodnej spolupráce. Malo by sa to realizovať formou poskytovania pomoci na budovanie kapacít v oblasti presadzovania práva, prostredníctvom poskytovania odbornej prípravy alebo výmeny vedomostí a osvedčených postupov. EÚ posilní rozvojovú spoluprácu so svojimi partnermi, podporí ich úsilie o posilnenie ochrany ľudských práv, právneho štátu a aspektov správy vecí verejných, ako je transparentnosť, účasť a zodpovednosť.

Európska únia by mala ďalej spolupracovať s partnermi na národnej a regionálnej úrovni na budovaní spoločného programu v oblasti bezpečnosti, so zreteľom na synergie a súdržnosť s členskými štátmi a ďalšími darcami. Aby sa v medzinárodnom programe zohľadňovali strategické priority vnútorných záležitostí, je potrebné ešte viac posilniť spoluprácu s ESVČ.

ZÁVER

Zabezpečenie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti je kľúčovým cieľom Európskej únie. Od roku 1999, v ktorom nadobudla platnosť Amsterdamská zmluva a v ktorom bol prijatý program z Tampere, sa toho urobilo veľa pre zaručenie otvorenej a bezpečnej Európy ukotvenej v dodržiavaní základných práv a založenej na odhodlaní slúžiť európskym občanom. Implementácia právnych predpisov a konsolidácia týchto výsledkov musia byť spolu s posilnením praktickej spolupráce prioritou ďalšej práce. Monitorovanie a hodnotenie účinnosti právnych predpisov a politík umožní prispôbiť naše opatrenia a strategické využívanie finančných prostriedkov EÚ napomôže lepšie sa zamerať na priority EÚ v súlade so záväzkom inštitúcií EÚ v oblasti inteligentnej regulácie. Prístup orientovaný na občanov by mal byť naďalej hlavnou zásadou pri ďalšej práci.

Pozornosť musíme zároveň zamerať na príležitosti a výzvy, ktoré stoja pred nami. Všetkým musí byť jasné, že Európsky parlament, členské štáty, Komisia, vysoký predstaviteľ / ESVČ, agentúry EÚ a mnoho ďalších inštitúcií budú musieť väčšmi spojiť svoje sily, aby dokázali účinne reagovať na meniace sa prostredie. Toto oznámenie je zamerané na identifikáciu takýchto výziev a predstavuje opatrenia, o ktorých by sa podľa Komisie malo rokovať s Európskym parlamentom a Radou, a malo by byť zohľadnené, keď bude Európska rada definovať svoje strategické usmernenia v súlade s článkom 68.